

A két befőttesüveget a sugarakra adott feltétel miatt csak úgy helyezhetjük el a lábasban, ha annak átmérőjén érintik egymást. A harmadik üveg sugara akkor a legnagyobb, ha úgy helyezzük el, hogy érintse a lábas oldalát és az előző két befőttesüveget is. Az edények helyett ezentúl csak az alapkörükről fogunk beszélni.

A 36 cm átmérőjű kör középpontját jelölje O , a 12 cm sugarú kör középpontját O_1 , a 6 cm sugarú kör középpontját O_2 , a keresett kör középpontját O_3 , sugarát r . Az O_1, O_2 középpontú körök az E pontban érintik egymást, és O_3 -ból az O_1O_2 egyenesre állított merőleges talppontja T . Legyen $O_3T = m$ és $ET = a$.

Írjuk fel a Pitagorasz-tételt a TO_3O_2 , O_1O_3T és az OO_3T háromszögek oldalaira:

$$\begin{aligned} (1) \quad & m^2 + (6 - a)^2 = (6 + r)^2, \\ (2) \quad & m^2 + (12 + a)^2 = (12 + r)^2, \\ (3) \quad & m^2 + (6 + a)^2 = (18 - r)^2 \end{aligned}$$

Az (1) és (2) egyenlet különbségéből:

$$\begin{aligned} & m^2 + 36 - 12a + a^2 = 36 + 12r + r^2, \\ & m^2 + 144 + 24a + a^2 = 144 + 24r + r^2, \\ & -36a = -12r, \\ (4) \quad & 3a = r. \end{aligned}$$

A (2) és (3) egyenlet különbségéből hasonlóan kapjuk, hogy

$$(5) \quad a = 5r - 24.$$

(4)-ből és (5)-ből

$$\frac{r}{3} = 5r - 24,$$

tehát $r = \frac{36}{7} \approx 5,14$ cm.

Ez azt jelenti, hogy egy nagyjából 10 cm átmérőjű befőttesüveg helyezhető még el a lábosban.

Turi Adrienn (Budaörs, Illyés Gy. Hatévf. Középisk., 9. évf.)